

Juho Väliaho

Ravintolakokin työvaatteiden kehittäminen Touchpointille

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vestonomi

Vaatetusalan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

12.04.2022

Tiivistelmä

Tekijä(t): Juho Väliaho
Otsikko: Ravintolakokin työvaatteiden kehittäminen
Sivumäärä: 28 sivua + 1 liitettä
Aika: 12.04.2022

Tutkinto: Vestonomi
Tutkinto-ohjelma: Vaatetusalan tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto:
Ohjaaja(t): Lehtori KM Ülle Liesvirta, Metropolia

Concept Designer Katja Tuhkasaari, Touchpoint Oy

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia ja kehittää ravintolakokin työvaatteita. Toimeksiantajayritys oli Touchpoint Oy. Tutkimuskohteena oli työvaatteet ja alalla työskentelevien kokkien kokemukset. Tutkin myös toimeksiantajayrityksen tarjontaa ja etsin kehityskohtia siihen liittyen.

Perehdyin työssäni alalla olevien työvaatteiden tarjontaan ja haastateltavien henkilöiden kokemuksiin. Käyttäjäkokemus oli työssäni painotettava asia. Tutkin materiaaleja, joita työvaatteissa käytetään ja perehdyin toimeksiantajayrityksen käyttämiin vaihtoehtoihin.

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Alalla työskentelevät ihmiset osaavat parhaiten kertoa käyttäjäkokemuksiaan työvaatteista, joten haastattelin tutkimukseen valikoituja henkilöitä.

Opinnäytetyön tuloksena saatiin toimeksiantajayritykselle tuoretta tietoa alalla käytettävistä työvaatteista ja käyttäjäkokemuksista. Tutkimuksen tuloksena syntyi myös ehdotus uusista työvaatteiden malleista toimeksiantajalle.

Avainsanat: Työvaatteet, Ravintola-ala, Kokki, Vestonomi, Ekologisuus, Vastuullisuus, Käyttäjäkokemus

Abstract

Author(s):	Juho Väliaho
Title:	Developing workwear for restaurant chefs
Number of Pages:	28 pages + 1 appendices
Date:	12 April 2022
Degree:	Vestonomy
Degree Programme:	Degree programme in Clothing
Specialisation option:	
Instructor(s):	Lecturer KM Ülle Liesvirta, Metropolia Concept Designer Katja Tuhkasaari, Touchpoint Oy

The purpose of the thesis was to study and develop workwear for chefs at restaurants. The company that was involved in the project was Touchpoint Oy. The object of the research was workwear and the experiences of chefs working in the field. I also studied the company's offerings and looked for development points in relation to them.

I investigated into the supply of workwear in the sector and the experiences of the interviewees. The user experience was the main focus of my work. I studied the materials used in workwear and the alternatives used by the client company.

Qualitative research was chosen as the research method. People who work in the sector are best placed to talk about their experience of wearing workwear, so I interviewed the people selected for the study.

As a result of the thesis, the client company received fresh information about workwear and their experiences in the sector. The research also resulted in a proposal for new workwear designs for the client.

Keywords:	Workwear, Ecology, Responsibility, Restaurant industry, Chef, Vestonomy, User experience, Workwear
-----------	--

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Lähtökohdat ja tutkimuskysymys	1
2.1	Toimeksiantajayritys	1
2.2	Lähtökohdat tutkimukselle	2
2.3	Tavoitteet	3
2.4	Tutkimusmenetelmät	4
3	Kokin työympäristö	4
3.1	Viitekehys	5
3.2	Työtehtävät	5
3.3	Olosuhteet	5
3.4	Työvälineet	5
4	Kokin työvaatetus	6
4.1	Työvaatteiden tyyli ja värimaailma	6
4.2	Materiaalit	7
4.2.1	Puuvilla	7
4.2.2	Polyesteri	8
4.2.3	Elastaani	9
4.2.4	Elastolefiini	10
4.2.5	Lyocell	10
5	Ammattilaisten haastattelut	11
5.1	Haastattelun toteutus	11
5.2	Haastattelun tulokset	11
5.2.1	Käyttömukavuudet	12
5.2.2	Toiminnallisuutta edistävät tekijät	13
6	Markkinoiden tarjonta	14
6.1	Clement design	14
6.2	Touchpoint	15
7	Tuotteen Kehittäminen	18
7.1	Käyttäjälähtöinen ajattelutapa	18

7.2	Työvaatteen vaatimuksia	18
7.2.1	Väljyyksien huomioiminen	18
7.2.2	Unisex-mallit	19
7.2.3	Fysiologia	20
7.2.4	Materiaalivalinnat	20
7.2.5	Värivalinnat	21
7.2.6	Toiminnalliset asiat	21
8	Tuote-ehdotuksia	22
9	Pohdinta	22
	Lähteet	24
	Painetut lähteet	24
	Internet lähteet	24
	Suulliset lähteet	24
	Kuvalliset lähteet	25
	Liitteet	26
	Tuote-ehdotus	26

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössäni tutkin erilaisia ratkaisuja ravintola-alan vaatteisiin, tarkemmin kokin työvaatteisiin. Vaatteiden toiminnallisuus, käyttömukavuus ja ekologiset materiaalivalinnat olivat työssäni pääpainossa. Työvaatteiden kehitystä halusin toteuttaa työssäni käyttäjälähtöisesti. Työni toimeksiantajayritys on Touchpoint, joka tuottaa vaatteensa ekologisesti. Vaatteiden materiaalit ovat tehokkaasti hyödynnettyjä ja kierrätettyjä. Yritys tarjoaa esimerkillisin tavoin suljetulla kierrolla työvaatteita asiakkailleen.

Haastattelin alalla toimivia kokkeja ja keittiömestareita. Henkilöt, joita haastattelin, ovat toimineet alalla useita vuosia. Heille on kertynyt paljon kokemusta erilaisista työtehtävistä ja erilaisista työpaikoista. Haastattelut suoritettiin vapaamuotoisesti, koska halusin kuulla ja inspiroida heitä kertomaan avoimesti omista ajatuksistaan.

Minulla itselläni on taustaa kokin työstä myös jo useamman vuoden takaa, ja työskentelen ravintolassa edelleen koulun ohella. Tunnen henkilöitä laajasti ravintola-alalta, ja tämä helpottaa tutkimuksen tekemistä. Olen kiinnostunut muodista ja pidän edelleen ruoanlaitosta. Nyt halusin tuoda nämä alat yhteen tutkimusta varten. Molemmilla aloilla seurataan tietyn tavoin trendejä, molemmissa tarvitaan hyvää visuaalista silmää ja luovilla taidoilla saa luotua hienon uran.

2 Lähtökohdat ja tutkimuskysymys

2.1 Toimeksiantajayritys

Touchpoint on suomalainen vastuullisia työvaatteita valmistava yritys. Yritys on edelläkävijä ekologisesti tuotetuissa työvaatteissa. Yrityksen tavoitteena on Suomen laajin valikoima ympäristöystävällisiä työvaatemateriaaleja ja ensimmäiset hiilineutraalit vaatteet.

Yrityksen toiminnassa on kyse muustakin kuin vaatteesta. Heillä on palo luoda kestävämpiä ratkaisuja, ja vaatteiden valmistajana heidän täytyy olla osana ratkaisua. Materiaalivalinnat ja poistotekstiileistä huolehtiminen ovat tärkeä osa toimintaa. Yli kymmenen vuoden kokemuksella he voivat todeta, että vastuullinen liiketoiminta kannattaa.

Mallistojen ja palveluiden kehitystyötä yritys tekee jatkuvasti. Asiakkaiden tarpeita, työvaatestandardeja ja markkinoille tulevia uusia materiaaleja seurataan. Edelläkävijän rooli on tarkoitus säilyttää, sillä tarjouskilpailuissakin huomioidaan yhä enemmän ympäristöystävällisiä ratkaisuja.

Keväällä 2020 yritys yhdisti voimansa Domino Workwear Oy:n kanssa, joka on ollut jo vuosien ajan Suomen merkittävimpien yritysten luottokumppani. Yhdessä he pystyvät laajentamaan kestävän kehityksen arvoketjua ja kiertotalouspalveluita uusille asiakkaille.

Tuotanto sijaitsee valtaosin lähialueilla, kuten esimerkiksi Baltiassa. Suurin osa materiaaleista tulee eurooppalaisilta toimijoilta. Valmistuskumppanit valikoidaan huolellisesti, ja alihankkijoiden kanssa tehdään yhteistyötä strategisesti. Yrityksen toimipisteet ovat Helsingin Lauttasaassa ja Tampereen keskustassa Ete-läpuiston tuntumassa. (Touchpoint 2022)

2.2 Lähtökohdat tutkimukselle

Kokin ammatissa työskennellessäni olen huomannut työvaatteiden epämukavuuden. Epämukavuutta minulle ovat tuottaneet vaatteiden materiaalit, istuvuus, toiminnallisuus ja ulkonäkö. Jäykät materiaalit ovat usein paksua puuvillaa. Puuvillan lisäksi työvaatteissa käytetään paljon polyesteriä. Paksujen materiaalien hengittävyys on heikkoa, ja vaatteissa tulee keittiössä usein todella kuuma. Materiaalivalinnoissa on mahdollista tehdä parannuksia mukavuuteen liittyen, mutta myös ekologisesta näkökulmasta tässä on paljon kehitettävää. Ratkaisuja hengittävyyteen ja toiminnallisiin ongelmiin on keksitty. Tarkoituksena onkin kehittää ratkaisuja, joilla voidaan tuotteita viedä vielä eteenpäin näilläkin osa-alueilla.

Opinnäytetyön idean sain näistä ongelmista, joita olen huomannut työvaatteissa olevan. Markkinoilla on olemassa työvaatteita, jotka vastaavat osittain kokemiini ongelmiin. Kuitenkin kaikessa on kehitettävää ja näin itsessäni hyvää potentiaalia perehtyä asiaan työskenneltyäni alalla usean vuoden. Hengittävät materiaalivalinnat ovat tärkeitä työvaatetuksessa ja varsinkin kokin työssä. Ekologiset ratkaisut täytyy huomioida varsinkin materiaalivalinnoissa. Mallien ulkonäön täytyy miellyttää vaatteiden käyttäjää. Toimeksiantajayritykseni on huomionnut nämä lähtökohdat työvaatetuksessa hienosti, ja hyödynsin tässä työssäni heidän ammattitaitoaan ekologisista ratkaisuista. Halusin myös kehittää heidän mallejaan eteenpäin ja mahdollisesti luoda vielä uudenkin mallin markkinoille.

2.3 Tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää alalla toimivien ammattilaisten mielipiteistä ja kokemuksesta kerätyn tiedon avulla kestävän kehityksen mukaisia työvaatteita. Työvaatteiden kehitys tehtiin Touchpoint yritykselle, jolta löytyy jo valmiiksi erinomaisia ja ekologisia ratkaisuja. Työvaatteiden kehittäminen yhä eteenpäin ei koskaan lopu, ja aina halutaan parempaa. Kehityksen kärjessä toimiminen ja uusien ratkaisujen löytäminen näinkin kehittyneelle työvaateyritykselle oli mielenkiintoista.

Touchpoint valmistaa yksilöityjä ratkaisuja erikokoisille yrityksille. Yrityksen mukaan työvaatteet yksilöidään tarpeeksi yrityksen imagolle sopivaksi. Yritys voi olla tällöin pienempikin toimija ravintola-alalla. Työn tavoitteena oli kehittää työvaatteita tai työvaate, joka voitaisiin mahdollisesti ottaa tuotemallistoon tarjottavaksi tällaisille yrityksille. Tuote olisi mahdollisesti hieman arvokkaampi verrattuna malliston perusmalleihin, mutta tuotteen mielekkyys loppukäyttäjälle olisi tärkein prioriteetti tässä tutkimuksessa. Tuotteen tai kehitettyjen tuotteiden arvokkuuteen vaikuttivat mallin leikkaukset, taskut, lisätarvikkeet ja materiaalit.

2.4 Tutkimusmenetelmät

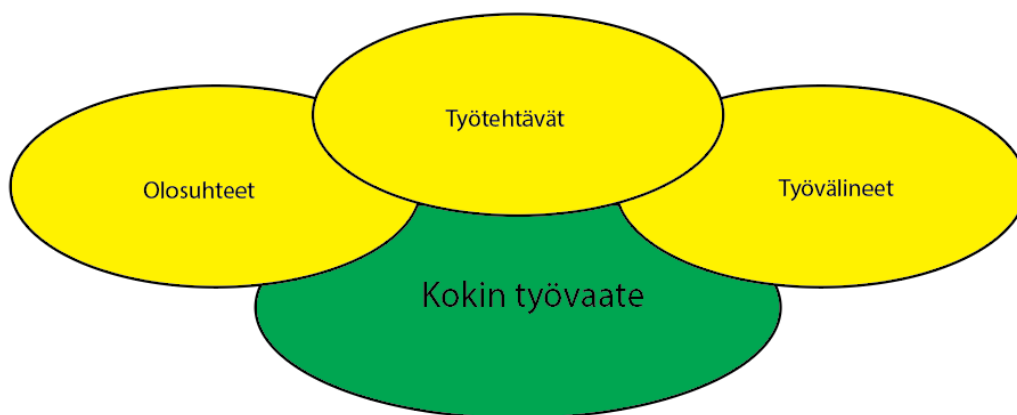
Tutkimusmenetelmä oli luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii löytämään tosiasioita ja kuvaamaan todellista elämää. Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä piirteitä ovat aineiston kokoaminen todellisissa tilanteissa, ihmisten suosiminen tiedonkeruun instrumenttina ja kohdejoukon valitseminen tarkoituksenmukaisesti. Lisäksi tutkimussuunnitelma voi kvalitatiivisessa tutkimuksessa muotoutua tutkimuksen edetessä ja näin myös suunnitelmia muutetaan olosuhteiden mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 161.)

Haastattelin henkilöitä, jotka olivat toimineet kokin työssä jo vuosia. Heille on karttunut pitkä ja vakaa kokemus alalta. Valitsin haastateltaviksi henkilöt, jotka tietävät laajasti erilaisista ravintola-alan työympäristöistä. He ovat tutustuneet niin ison marketin ravintolamaailmaan ja suurkeittiön tuotantoon kuin myös hienostuneempiin Michelin-tähden saaneisiin ravintoloihin ammattiurallaan. Haastatte-
luista kirjoitin muistiinpanoja myöhempää analysointia varten.

3 Kokin työympäristö

Omasta kokemuksesta tiedän paljon ravintolan työskentely-ympäristöstä. Erilaisia asioita on hyvä ottaa huomioon lähtiessä suunnittelemaan kokin työvaate-
tusta.

3.1 Viitekehys

Kuva 1. Viitekehys kokin työvaatetukseen ja työympäristöön liittyen.

3.2 Työtehtävät

Kokin työhön kuuluu ruoanlaiton lisäksi monta muutakin tehtävää. Näitä ovat esivalmistelut, tarjoilu, tiskaaminen, ravintolasalin ja keittiön siivous, kuorman purkaminen, varastointi, jätteiden lajittelu ja niiden vieminen. Tehtävät vaihtelevat työpäivän aikana paljon, ja usein työpäivään kuuluu kaikkia edellä mainittuja tehtäviä.

3.3 Olosuhteet

Ravintolatyössä lämpötilaeroja voi olla paljon varsinkin talviaikana. Kuormaa purkaessa tai jätteitä viedessä ulkona voi olla paljonkin pakkasta, ja tällöin tarvitsee vähintään lämpimän takin päällensä. Keittiössä voi olla taas lähemmäs 30 astetta tai toisinaan enemmänkin. Hengittävän työasun lisäksi ravintolalla olisi siis tarpeellista olla lämpimiä takkeja kylmiä työtehtäviä varten.

3.4 Työvälineet

Työvälineitä voi olla useita. Keittiössä on isoja uuneja, patoja, grillejä, rasvakeittimiä, helloja ja pariloita. Näiden kanssa on aina vaara polttaa ihonsa, joten roiskeilta on tarpeellista suojautua. Teräviä välineitä on lukemattomasti, mutta niiltä

ei ole aina mahdollista suojautua muulla kuin ammattitaidolla ja varovaisuudella. Edellä mainittujen asioiden takia keittiössä työskennellessä täytyy olla koko ajan valppaana, ja usein työntekijän liikkuesssa toisen lähettyvillä täytyy puhua tai antaa merkkejä liikkeistään.

4 Kokin työvaatetus

4.1 Työvaatteiden tyyli ja värimaailma

Kokin työvaatteet yleisimmin tunnetaan valkoisena pitkähihaisena takkina ja mustina housuina. Tämä on yleisin värimaailma, ja myös toimiva valinta monille yrityksille. Mustat housut pysyvät puhtaina pitkään, ja lika ei näy niissä niin nopeasti. Valkoinen takki taas on hyvin raikkaan ja puhtaan oloinen. Kuitenkin ai-noastaan silloin, kun takki pysyy puhtaana. Usein takkia voi käyttääkin vain päivän tai kaksi, kun halutaan sen pysyvän puhtaan näköisenä. Valkoiseen takkiin tulee paljon roiskeita ja tahroja keittiötyössä. Myös varastotehtävissä vaatteet likaantuvat, kun kuormaa puretaan tai laatikoita kannetaan kylmiöihin. Mustavalkoinen värimaailma kokinvaatteissa on siis yleisin. (Vikström 29.03.2022)

Erilaisia värimaailmoja myös on, mutta usein silloin on kyse yrityksen omista vä-reistä työvaatteissa. Yritys haluaa silloin viestiä, että työvaatteet kuvaavat mahdollisimman paljon yritystä ja sen imagoa. Värit voivat silloin olla todella miellyt-tävä valinta, varsinkin jos ravintola on sisustettu ja maalattu saman värimaail-man mukaisesti. Silloin yrityksen värimaailma on yhtenäinen ja jatkuu ravintolan seiniltä työntekijöiden vaatteisiin asti.

Kuitenkin vaatetuksen värien kanssa täytyy olla harkitseva. Yrityksen värit voi-vat näyttää miellyttävältä ja toimivalta logoissa ja valotauluissa, mutta vaatetuk- sessa väri voi näyttääkin harkitsemattomalta. Erikoisten värien kanssa pitää siis miettiä, käyttääkö koko asussa tätä väriä vai lisääkö siihen väriä vain yksityis-kohtina.

4.2 Materiaalit

Tutkin kokin työvaatteissa käytettäviä materiaaleja ja tein erilaisia huomioita, joita voisi hyödyntää työvaatetuksen suunnittelussa. Uusia materiaaleja olisi myös hienoa nähdä tulevaisuudessa työvaatemarkkinoilla. Vaatteissa käytetään erilaisia sekoitteita, ja joidenkin kierrättäminen on hankalaa. Joidenkin valmistaminen on ympäristöä kuormittavaa, ja osa taas saattaa olla yllättävänkin ekologisesti valmistettuja. Touchpointin mallistosta löytyy luomupuuvillaa, kierrätettyä polyesteriä ja Tenceliä. (Tuhkasaari 11.10.2021) Materiaalit, joita päädyin tutkimaan, valikoituivat osittain Touchpointin käytössä olevista.

4.2.1 Puuvilla

Puuvilla saadaan puuvillakasvien siemenkarvoista. Puuvilla on yleisesti biohajoava materiaali, ja se voidaan kompostoida. Käsittelyssä useimmiten kuitenkin käytetään kemikaaleja, jotka eivät ole biohajoavia, ja hajoamistuotteet voivat olla vaarallisia. Kasvatuksesta aiheutuva rasite maaperälle ja viljelijöille on vakava ongelma alueilla, joilla puuvillaa viljellään.

Vaatetuksessa puuvillaa käytetään paljon, koska se tuntuu miellyttävältä. Tähän vaikuttavat kuidun taipuisuus, hyvä kosteudenimukyky ja kuitujen pieni kosketuspinta-ala ihoa vasten. Kuidun ilmava rakenne tekee kangasrakenteesta avoimen, jolloin kosteus pääsee kankaan lävitse. Puuvillaa voidaan käyttää hellevaatteissa, ja siitä voidaan valmistaa myös lämpimiä vaatteita. Lämpimyyteen vaikuttaa ilmahuokosten määrä, joita saadaan kankaan nukkauksella ja vahvistetuilla sidoksilla. (Räisänen, Rissanen, Parviainen & Suonsilta 2017, 26–35.)

Kokin työvaatteissa puuvillaa käytetään hyvin paljon. Sillä on hyvä hengittävyys, kestävyys ja paksuna materiaalina käyttäessä lämmönsietokyky. Paksu materiaali suojaa hyvin kuumalta, joten sitä pidetään turvallisena. Toisaalta, kun materiaali on hyvin paksu, se saattaa olla käyttäjälle todella kuuma keittiössä. Paksuus puuvillaisissa työvaatteissa kuitenkin johtuu usein monesta kerroksesta: kokkitaikin etuosassa saattaa esimerkiksi usein olla jopa 4 kerrosta puuvillakangasta

päällekkäin, koska takin liepeet on käännetty päällekkäin. (Tuhkasaari 10.11.2021)

Markkinoilla oleviin puuvillasta valmistettuihin kankaisiin on usein sekoitettu polyesteriä, joka tekee tuotteista mahdollisesti kestävämpiä. Polyesterin lisääminen heikentää kierrätysmahdollisuuksia eikä siten ole aina paras ratkaisu lisätä kankaaseen. Käyttömukavuutta voidaan lisätä elastaanilla, mutta silloin pesunkestokyky kärsii.

Kierrätettyä puuvillaa käytetään myös vaatetuksessa. Sitä valmistetaan suurimaksi osaksi teollisuuden ylijäämästä. Sen valmistaminen vähentää merkittävästi luonnonvarojen ja veden kulutusta, sillä uutta raaka-ainetta ei tarvitse kasvattaa. Värjäyksessäkin tarvittavien kemikaalien määrää voi vähentää, koska usein raaka-aine on jo valmiiksi värjättyä. (Anniina Nurmi 2022)

4.2.2 Polyesteri

Polyesteri on synteettinen tekokuitu. Se on eniten tuotettu tekstiilikuitu, ja sen tuotanto kasvaa kaikista tekstiilikuiduista nopeimmin. Polyesteriä valmistetaan raakaöljyn tislaustuotteista, eikä se maadu ympäristössä. Polyesteritekstiileistä irtoava nukka voi kulkeutua jätevesien mukana luonnonvesiin ja lisätä mikro-muovin määrää vesistöissä. Polyesteri voidaan kuitenkin pääsääntöisesti kierrättää termisesti. Termisessä käsittelyssä tuotteet rouhitetaan rakeiksi. Rakeet sulatetaan ja käytetään uuden polyesterituotteen valmistuksessa. Kuitenkin polyesterikuidun lujuus kärsii tästä prosessista, joten kierrätettyyn polyesteriin lisätään neitseellistä polyesteriä sen lujuuden säilyttämiseksi. Prosessista aiheutuvat hiilidioksidipäästöt ovat noin kolmanneksen neitseellisen polyesterin valmistuksesta. Kierrätetty polyesteri valmistetaan käytettyjen polyesteripullojen muoviraaka-aineesta. (Räisänen ym. 2017, 74–78)

Ekologisuutta ajatellen polyesteriä sisältävät työvaatteet olisivat kannattavaa valmistaa kierrätetystä polyesteristä (RPES). Touchpoint on huomionnut tämän mahdollisuuden ja käyttää tuotteissaan pelkästään kierrätettyä polyesteriä. Kierrätetty polyesteri on tulevaisuudessa tärkeä huomioida, sillä emme voi saastuttaa luontoamme loputtomiin pelkillä uusiomateriaaleilla.

4.2.3 Elastaani

Elastaani on 85 % polyuretaanista valmistettu tekokuitu. Sitä käytetään vaatteissa joustavuuden takia. Elastaani palautuu nopeasti alkuperäiseen mittaansa kolminkertaisesta venytyksestä. Yhdysvalloissa puhutaan Spandexista ja Japanissa polyuretaanista.

Elastaania käytetään aina muista kuiduista valmistettujen lankojen kanssa joko pelkkänä elastaanina tai päällystettynä lankana, jossa ytimenä on elastaani ja päällysteenä toisia filamentteja tai katkokuituja. Alusvaatteissa ja legginseissä sitä käytetään 2–6 % osuudelta. Housuissa ja farkuissa 1–4 % osuudelta. Elastaani valmistetaan myös raakaöljyn tislauustuotteista eli se on uusiutumaton eikä voi hajota biologisesti. Kierrätystä hankaloittaa kuidun sekoittaminen kankaisiin, joten se täytyy kierrättää sekoitekankaiden tavoin. (Räisänen ym. 2017, 85–87)

Elastaanin käyttö työvaatteissa lisäisi huomattavasti käyttömukavuutta, ja vaatteista saisi sen avulla istuvampia. Työvaatteita pidetään usein epämiellyttävinä ja epätyylikkäinä, ja mielestäni elastaania sisältävillä tuotteilla tämä asia voisiin korjata. Ainoa ongelma sen käytössä on sen pesunkestokyky. Työvaatteita pestään isoissa pesuloissa, ja pesukertoja tulee lyhyessä ajassa paljon. Kuitenkin ikäntyessään ja useiden pesukertojen myötä elastaani alkaa haurastua ja menettää elastisuuttaan muita kuituja helpommin. Teollisuustuotteissa sitä ei tämän takia juurikaan käytetä.

Omasta kokemuksestani tiedän kuitenkin työntekijöiden saattavan käyttää omia housuja tai legginsejä työpaikalla niiden käyttömukavuuden takia. Mielestäni vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi käyttöön tarjota tuotteita, joita työntekijät voisivat

pestä itse tai ostaa itselleen niin halutessaan. Joustavat housut olisivat siis tarpeellinen vaihtoehto markkinoille. Yritys voisi esimerkiksi tarjota tällaista vaihtoehtoa työntekijöilleen ja selvittää ne työntekijät, jotka haluavat tilata vaihtoehtoiset housut itselleen.

4.2.4 Elastolefiini

Elastolefiini on elastaanin tapainen kuitu. Sitä käytetään sekoitteena materiaaleissa, mutta se ei ole yhtä tunnettu tai käytetty kuitu kuin elastaani. Se on laitospesun kestävä, joten sitä voisi käyttää työvaateteollisuudessa. Kuitenkin eroa elastaaniin on kuidun venyvyys. Elastolefiini venyy vain puolitoistakertaiseksi toisin kuin elastaani, jolla on kolminkertainen venyvyys. Kemiallinen kestävyys ja kulutuskestävyys on elastolefiinissä parempi, ja tämän takia se olisi varteen otettava kuitu käytettäväksi työvaatteissa. (Piccini, Buriova & Yazgan 2006)

4.2.5 Lyocell

Lyocell on orgaanisia liuottimia käyttävällä kehruumenetelmällä valmistettu selluloosakuitu. Lyocell on tuntumaltaan samantapainen viskoosin kanssa, mutta valmistusmenetelmät eroavat. Maailman tuotantokapasiteetti on viskoosiin verrattuna erittäin vähäinen.

Lyocellin tuotantoprosessi on lyhyempi ja yksinkertaisempi kuin viskoosin, eikä siinä käytetä myrkyllisiä kemikaaleja. Lyocellin prosessi kestää vain 8 tuntia ja viskoosin jopa 40 tuntia. Prosessissa käytetty liuotin voidaan kierrättää 99,5-prosenttisesti, ja se on biologisesti hajoava. (Räisänen ym. 2017, 95–96)

Uskotaan, että suuri osa puuvillan tuotannosta tullaan korvaamaan lyocellillä tulevaisuudessa sen ekologisuuden ja puuvillan kaltaisuuden ansiosta. Puuvillan tuotanto kuormittaa ympäristöä huomattavasti. Puuvillan jättimäisen viljelyn ja tuotannon osittainen korvaaminen lyocellin ekologisella tuotantomenetelmällä toisi vastuullisen otteen vaateteollisuuteen. (Tuhkasaari 11.10.2021)

5 Ammattilaisten haastattelut

5.1 Haastattelun toteutus

Haastatteluosuuden toteutin valitsemalla henkilöt ja ravintolat. Päätin pitää haastattelun avoimena, koska ajattelin tämän tuovan esille paremmin henkilöiden omia kokemuksia. Valmiiksi täytetty kyselylomake olisi tuonut suppeammat vastaukset, eikä kehityskohtia olisi löytynyt välttämättä yhtä hyvin. Kysyin erilaisia kehitys- ja ongelmakohtia työvaatteista yksityiskohtaisesti. Keskustelimme näistä huomioista yhdessä ja, sain hyviä perusteluita väittämien taakse. Vaatteista löytyi täten mielenkiintoisia huomioita ja parannusehdotuksia.

5.2 Haastattelun tulokset

Haastatteluissa käyttömukavuus ja toiminnallisuutta edistävät tekijät nousivat tärkeimmäksi asiaksi. Haastateltavat kertoivat, kuinka ravintolatyöntekijät saattavat kantaa mukanaan yhä enemmän tavaroita ja kyseisille tavaroille ei ole kehitetty tarpeeksi toimivia ratkaisuja. Vaatteiden ulkonäköäkään ei voida unohtaa, sillä alalla työskentelevät tekijät ovat useimmiten nuoria henkilöitä. Nuoremmille ja mahdollisesti urbaanissa ympäristössä asuville tai työskenteleville henkilöille ulkonäkö on tärkeä asia, josta välitetään kenties yhä enemmän.

Haastateltavat henkilöt olivat eri ravintoloista. Ensimmäinen haastateltava oli Juhani. Hän on töissä Mexicali-nimisessä ravintolassa Järvenpäässä. Häneltä sain paljon huomioita erilaisista ravintola-alan työympäristöistä. Hän kertoi paljon hyviä kehitysideoita ja oli innokas keskustelemaan aiheesta. (Hietala 31.01.2022) Toinen henkilö oli Ville. Hän työskentelee U14 Version -nimisessä ravintolassa. Ravintola sijaitsee U14-hotellin tiloissa. Hän kertoi, kuinka työvaatetus vaihtelee työvuoron mukaan ja kuinka usein vaatteita tarvitsee vaihtaa puhtaisiin. Keittiössä ja grillien kanssa työskentely on hiotavaa. Vaatteisiin tulee tahroja myös usein työvuorojen aikana ja tämän takia niitä täytyy vaihtaa usein puhtaisiin. Hotellissa työskennellessä tämä on tärkeää. (Vikström 29.03.2022)

Kysyin haastateltavilta myös heidän historiastaan. Pyysin heiltä informaatiota huonoista tai hyvistä kokemuksistaan työvaatteista. Prosessoin ja vertailin heidän nykyistä kertomustaan työvaatteista heidän aiempiin kokemuksiinsa. Työvaatteissa selvästi on menty eteenpäin, mutta kehitettävääkin on.

5.2.1 Käyttömukavuudet

Käyttömukavuutta edistäviä tekijöitä on paljon, mutta haastatteluiden perusteella tärkeitä ovat vaatteiden joustavuus, hengittävyys ja kuumuuden eristys. Joustavuutta halutaan liikkumisen helpottamiseksi. Joustavuutta toivotaan kyykistymisen ja ylös tai eteen kurottamisen helpottamiseksi sekä vain istuvuuden vuoksi. Huonosti istuvat housut saattavat usein kiristää reisistä ja lantion alueelta, kun henkilö kyykistyy. Usein myös tässä tilanteessa housut ei pysy päällä ja takapuoli pyrkii näyttäytymään. Hyllylle kurottaessa tai eteen venyttäessä takki saattaa ottaa kiinni kainalon alueelta ja selkä nousta paljaaksi. Tällä hetkellä käytössä olevat työvaatteet ovat usein jäykkää materiaalia ja vaatteen joudasta huomaa vain sauman revenneen.

Hengittävyys on tärkeää henkilöille, jotka työskentelevät kuumassa keittiössä tai uunien läheisyydessä. Iholle nousee hiki, joka ei pääse haihtumaan, jos vaate ei hengitä. Usein materiaalit vaatteissa ovat jäykkiä, paksuja ja huonosti hengittäviä. Väljyydellä voidaan helpottaa ongelmaa, jos materiaali ei ole tarpeeksi hengittävä. Kuitenkin markkinoilla oleviin kokkitakkeihin on kehitetty hengittäviä osia, ja näitä toivotaan jatkossakin hyödynnettävän. Hikeä ei tällöin keräänny vaatteisiin niin paljoa ja työn tekeminen on huomattavasti mielekkäämpää, kun vaatteet eivät ole märät eivätkä haise. Tällöin pienikin tuulenvire tai kylmiössä käynti viilentää mukavasti.

Kuumuuden eristys on myös tärkeää uunien ja muiden kuumien lämmönlähteiden läheisyydessä. Polttavan kuumaa rasvaa tai kiehuvaa kastiketta voi roiskahdtaa takin etuosaan. Myös kuuman parilan tai hellan edessä työskentely on mahdotonta, jos kuumuus pääsee hetkessä iholle asti. Ristiriitana on vaatteiden hengittävyys ja samalla kuumuuden eristys vaatteissa, varsinkin takissa. Ratkaisuna usein on toiminut etuosan paksumpi ja lämpöä kestävämpi materiaali. Hihoissa

on kiva olla pituutta välillä esimerkiksi puuhiiligrillin kanssa työskennellessä. Selässä käytetään mahdollisimman hengittävää materiaalia, ja näin takissa säilyy toimivuus. (Hietala 31.01.2022 & Vikström 29.03.2022)

Esille nousi myös joissakin takeissa oleva kauluksen jäykkyys. Kaulus saattaa hiertää kaulaa ja tehdä näkyviä hiertymiä kaulalle. Syynä voi olla tuotteen uutuu- den jäykkyys, mutta myös jäykkä puuvillakangas ikävän oloisella saumalla voi olla syynä hiertymään kaulan ympärillä. (Vikström 29.03.2022)

5.2.2 Toiminnallisuutta edistävät tekijät

Toiminnallisuutta edistävästä tekijöistä keskusteltiin haastatteluissa pidemmän ai- kaa. Mielenkiintoista oli, kuinka tulevaisuudessa ravintolassakin käytetään enem- män digitaalisia laitteita työnteossa. Henkilökunta erilaisissa paikoissa saattaa kantaa jo mukanaan mikrofonisettiä, jotta he voivat keskustella keskenään tilauk- sista tai muusta toiminnasta. Tarjoilijat saattavat täyttää tilauksen pöydästä suo- raan tabletille tai puhelimelle. Tablettia tai puhelinta saatetaan kantaa mukana erillisellä hihnalla tai essun taskussa. Henkilökohtaisia tavaroita myös kannetaan taskuissa. Melkein poikkeuksetta työntekijöillä on esimerkiksi puhelin ja avaimet taskussaan. Sen lisäksi sieltä saattaa löytyä tupakka-aski tai nuuskapurkki.

Taskut toivotaan tarpeeksi isoiksi ja toimiviksi, etteivät tavarat putoa niistä. Jos- kus tähän on ollut syynä liian pienet tai kireät taskut. Nykyään puhelimetkin ovat todella isokokoisia ja ne vievät huomattavasti tilaa, joten syvälle yltävä tasku olisi tällöin avuksi. Selkään toivottiin taskua tai vastaavaa, jos käytössä on mikrofon- setti. Tällöin sen saisi laitettua piiloon niin, ettei se ole myöskään tiellä työsken- nellessä. Esille nousi myös, että housuissa kuuluisi olla takatasku. Sen puuttumi- nen kokin työhoueista oli tullut yllätyksenä eräälle haastateltavista. Joissakin housujen lahkeissa on tullut vastaan kumilenkit, ja niistä ei ole pidetty. Kumilen- killä oleva lahje tekee housusta pussimaisen ja lahje nousee työskennellessä ylös. (Hietala 31.01.2022 & Vikström 29.03.2022)

Esiliinojen käyttö on vaihtelevaa työvuorojen mukaan. Aamiaisella käytetään useimmiten vain puolikasta esiliinaa. Lounas-, päivällis- ja illallisaikaan käytössä

on pitkä esiliina. Tällöin työn tekeminen vaatii isomman essun, joka suojaa työasun edustaa. Essuissa tarvitaan pitkät nauhat, jotta essun voi sitoa koko vartalon ympäri. Työntekijät saattavat pitää sivuliinaa ja pihtejä roikkumassa näissä nauhoissa. Jossain esiliinoissa on tullut vastaan lenkit, johon voisi laittaa pihdit. Ongelmana kuitenkin on ollut, että lenkki on vasemmalla puolella. Suurin osa ihmisistä on oikeakätisiä, ja lenkin toivoisi täten olevan esiliinan oikealla puolella. Esiliinassa olevat säädettävät henkselit ovat toimiva ratkaisu. Joustava henkselien materiaali on myös miellyttävä valinta. (Vikström 29.03.2022)

6 Markkinoiden tarjonta

Osa työvaatteiden tuottajista näyttää jääneen kauas vuosituhannen vaihteeseen, ja sen näkee niin tuotteiden ulkonäössä kuin kangasvalinnoissa. Pelkkä jäykkä puuvillamateriaali ei ole enää tehokas ja hyödyllinen ratkaisu työvaatetuksessa. Elämme jo vuotta 2022, ja käyttäjät vaativat tehokkaita ja toiminnallisia ratkaisuja työvaatteisiinsa. Hengittävä materiaali on tärkeä muistaa ravintolavaatteissa. Urheilussa käytämme paljon teknisiä materiaaleja, ja kehitys on siellä jatkuvaa. Tätä materiaalien teknisyyttä onkin syytä tuoda yhä enemmän työvaatetukseen.

Tutkin eri yritysten tarjontaa ja päätin kertoa tutkimuksessa vain tiivistetysti tärkeimpiä huomioita kokonaisen työvaatetarjonnasta tällä hetkellä. Esimerkkeinä on kokemusteni ja tutkimuksen perusteella valittuja yrityksiä. Osiossa mainitaan yritysten tuotteet, materiaalit tai muu tarjonta, joka on tehty toimivaksi.

6.1 Clement design

Markkinoilla on huomioitu jo hyvin hengittäviä selkäosia, ja eri valmistajien ratkaisuja on nimetty erilaisin tavaramerkein. Dry up -niminen tavaramerkki on käytössä Clementillä, ja näiden tuotteissa näkyy muutenkin jo edistystä. Clement on ranskalainen yritys, joka valmistaa ravintola-alan työvaatteita. Yrityksellä on suunnittelullisesti tyylikäs ja moderni ote työvaatteisiin. Värimaailma heillä on suurimmalta osin pelkistetty, mutta he tuovat työasuihin raitoja ja muita erilaisia

värikkäitä yksityiskohtia. Tämä yksityiskohtien tuominen asuihin on miellyttävän näköistä ja tämän avulla pystytään tarjoamaan ravintoloille yksilöityjä väriratkaisuja. Yrityksen väri voidaan laittaa raidoiksi esimerkiksi takin liepeiden reunoille tai kaulukseen, jossa se näyttää tyylikkäältä. Asun yleisväri voi siis edelleen olla mustavalkoinen tai kokonaan musta, mutta raidat kauluksessa tai hihoissa tuovat jo yritykselle yksilöidyn asukokonaisuuden. (Pajunen 2022)

Kuva 2. Dry up -tavaramerkillä oleva työvaate.

6.2 Touchpoint

Touchpointilla on mallistossaan ekologisesti valmistettuja tuotteita. Tuotteet on suunniteltu hyvin, ja työvaatteiden mallit on tuotu hyvin nykypäivään. Hengittävää materiaalia on käytetty tehokkaasti Axel-nimisessä kokkitakissa. Se on malliltaan unisex, lyhythihainen, ja on kosteutta siirtävää teknistä pukeeta. Lisäksi sivuhalkioilla on lisätty liikkumismukavuutta.

Kuva 3. Axel kokkitakki.

Lisäksi on kiinnostava ja haastateltavan kehuma paitapusero. Tuote muistuttaa normaalia kauluspaitaa. Se on tyylikäs valinta varsinkin, jos kokki työskentelee

ravintolasalin puolella. Huomiona kuitenkin tästä mainittiin, että käyttöön ottaessa kaulus saattaa hiertää käyttäjää haitallisesti. Useamman pesukerran jälkeen kaulus pehmenee ja ongelma katoaa. (Vikström 29.03.2022)

Kuva 4. Roni miesten paitapusero.

7 Tuotteen Kehittäminen

7.1 Käyttäjälähtöinen ajattelutapa

Koko työvaatetuksen kehittämisen tärkein päämäärä on käyttäjän hyvinvointi ja mukavuuden tunne. Sen täytyy olla tärkeämpää kuin kestävyys ja helppohoitoisuus niin kauan kuin näitä ominaisuuksia ei ole onnistuttu yhdistämään. (Ilmarinen 1982, 131)

Työvaatteita täytyy ajatella siis käyttäjälähtöisesti, vaikka yritykset haluavatkin mahdollisimman helppokäyttöisiä ja kestäviä vaatteita työntekijöilleen. Usein yritys päätyy valitsemaan halvimman vaihtoehdon, koska ajattelevat sen olevan edullisin valinta. Halvin valinta ei aina ole kuitenkaan se edullisin yritykselle. Tuotteet menevät helpommin rikki, jos ne on tehty halvimmista materiaaleista. Tuotteet eivät myöskään miellytä käyttäjiä, ja silloin niitä saatetaan kohdella epäkunnioitettavasti. Voi siis olla, että pukuhuoneen lattioilta tai pukukoppien pohjalta alkaa löytyä vaatteita mytyssä ja mahdollisesti jo osittain homehtuneena. On siis tärkeää, että työvaatteita kunnioitetaan, ja tämä on helpompi saavuttaa, kun käyttäjät pitävät työvaatteistaan.

7.2 Työvaatteen vaatimuksia

Tutkimuksen ja haastattelujen perusteella tein selvityksiä, joita täytyy huomioida tuotteiden suunnittelussa. Työvaatteilla on tiettyjä vaatimuksia ja muita huomioitavia seikkoja, joita olen selittänyt seuraavaksi.

7.2.1 Väljyyksien huomioiminen

Ylisuuret vaatteet ovat muodissa tällä hetkellä. Kuitenkaan se ei ole tyylikäs ratkaisu työvaatetuksessa. Esimerkiksi hyvin istuvat puvut tuovat bisnespukeutumiseen arvokkuutta. Ravintola-alan työvaatteiden kuuluu ilmaista myös yrityksen arvokkuutta. Hyvin istuvat työvaatteet olisivat oikea ratkaisu työvaatteiden

kehitykseen. Slim fit -istuvuus on tyylikäs ote moderniin ilmeeseen, ja monet haluavat pitää sen tyyliä vaatteita. Materiaalin joustavuus edesauttaa hyvän istuvuuden tavoittamista. Se lisää myös käyttäjiä, joille istuvampi malli sopii erilaisen vartalonmuotojen takia. Kuitenkin väljyyttä täytyy jättää vaatteisiin tarpeeksi, jotta ilma pääsee kiertämään vaatteiden sisällä, ja tällöin vaatteet eivät purista tai estä työn tekemistä. (Vikström 29.03.2022) Tällöin täytyy muistaa mitoitussellisia asioita.

Haastattelun perusteella hartianseudulla tarvitaan tarpeeksi väljyyttä, ja tämä pitää muistaa tuotteen kaavoituksessa. (Hietala 31.01.2022) Hartianseudun lihakset tarvitsevat kaavaan runsaasti liikkumaväljyyttä, mikä on otettava huomioon kaavoitettaessa selän ja hihan istutuskohdan aluetta. Olkapään liikerata on laaja, joten käden nosto- ja kurotusvaraa on kaavoitettava vaatteeseen riittävästi. (Koskennurmi-Sivonen, Raunio 2003) Kaavoitukseen en kuitenkaan perehtynyt työssäni enempää. Tuotetta suunnitellessa kuitenkin tämä on huomioitava.

7.2.2 Unisex-mallit

Vartaloita on erilaisia, ja yritykset pyytävät toimittajalta unisex-vaatteita. Miehen ja naisen vartaloilla on eroja. (Tuhkasaari 11.10.2021) Usein unisex-tuotteita suunniteltaessa käytetään miehen mitoitusta. Tällöin naisen vartalolla tuotteet eivät voi olla täysin istuvia. Unisex-tyyliä suunnitellessa täytyy siis huomioida paljon eri vartalonmuotoja kokojen sarjonnassa. Väljyyttä jätetään tällöin vaatteisiin reilummin. Vestonomi-koulutukseni aikana olemme opiskelleet unisex-mitoitusta. Kursseilla vuosien aikana on tämä huomattu toimivaksi menetelmäksi.

Kokin takeissa ja paidoissa on usein helpompaa toteuttaa tällainen väljyys. Housuissa toteutus onkin hankalampaa pituus- ja lantion erojen takia. Essuissa säätömahdollisuuksia taas on paljon. Essun pituudessa voidaan sarjoa eri kokojen helman pituus, ja se riittää.

7.2.3 Fysiologia

Ravintolatyössä lämpöviihtyvyys on otettava huomioon. Keittiössä saattaa usein olla todella kuuma. Varsinkin henkilöillä, jotka työskentelevät kuumien hellojen tai uunien läheisyydessä. Lämpimässä ihon verenkierto vilkastuu. Samalla lämmönluovutus tehostuu, kun lämpötilat nousevat. Hikeä alkaa erittyä. Hien höyrystyminen estää elimistön ylikuumenemisen. Kuumassa työpaikassa työskennellessä hikeä voi erittyä jopa litran verran tunnissa. Määrä voi vaihdella henkilön iästä ja kunnosta riippuen. Hikeä erittyy noin 50 % vartalon, 25 % alaraajojen sekä 25 % yläraajojen ja pään alueelta. Haihtumaton hiki jää nesteeksi iholle ja vaatteisiin. Työsuoritukset voivat heiketä, jos hikoilusta aiheutuva nestevejä jätetään korvaamatta. (Mäkinen, Antikainen, Ilmarinen, Tammela & Hurme 1996, 34)

7.2.4 Materiaalivalinnat

Kokin työvaatteissa täytyy muistaa suojautuminen kuumalta, mutta samalla huomioida hengittävyys. Selän, kainaloiden ja alaraajojen alueella hengittävä materiaali olisi hyvä ratkaisu. Työvaatteiden etuosan täytyy kuitenkin suojata työntekijää. Näin selkäpuolen reilu hengittävyys olisi hyvä valinta. Myös alaosissa hengittävyys on otettava huomioon.

Etuosan materiaalina takissa sekä housuissa toimisi hyvin puuvilla- tai polyestermateriaali, joka suojaa henkilöä kuumuudelta. Selän, alaraajojen ja hihojen, varsinkin kainalon, alueella olisi hyvä käyttää hengittävää materiaalia.

Kierrätetty materiaali olisi ekologinen valinta kestävän kehityksen kannalta. Materiaalin täytyy olla myös laitospesun kestävä. Materiaaleissa ei silloin voi käyttää esimerkiksi elastaania, joka toisi työssäni aiemmin mainittua joustavuutta tuotteisiin. Erilaisia joustavia neuloksia kuitenkin löytyy, jotka kestävät laitospesua. Touchpoint käyttää jo kuvailtuja materiaaleja tuotteissaan, joten materiaalivalinnat olisi helppo toteuttaa yrityksen tuotteisiin tuotantoa toteutettaessa. (Tuhkasaari 11.10.2021)

7.2.5 Värivalinnat

Työvaatteen värien täytyy sopia yritykselle. Värien pitää olla myös ajattomia tai vähintään arvioidun käyttöiän ajan korrekkeja. Niiden täytyy myös miellyttää laajaa käyttäjäkuntaa.

Sopivina väreinä toimisivat perinteisesti musta ja valkoinen. Se on siisti ja toimivaksi todettu yhdistelmä. (Vikström 29.03.2022) Toisena värivaihtoehtona olisi vaaleanharmaa. Raikkaan vaalea sävy housuissa ja paidassa olisi kiinnostava vaihtoehto. Omasta kokemuksestani se olisi uusi ja moderni vaihtoehto työvaatteisiin. Se on ajaton ja tuore kokonaisuus työvaatetuksessa.

Yritykset voivat tuoda omia värejään esille työvaatteissa useammalla tavalla. Essujen tai päähineiden värit voi olla mietitty yrityksen väreihin sopiviksi. Kuitenkin, jos yrityksellä on todella räikeät värit, se voidaan tuoda esille eri tavalla: brodeeraus tehtäisiin yrityksen värien mukaisesti ja tällöin kokonaisilme pysyisi tyylikkäänä vuodesta toiseen.

7.2.6 Toiminnalliset asiat

Muiden ominaisuuksien jälkeen on hyvä muistaa varmistaa toiminnallisia asioita. Jos työvaate ei ole toimiva, sitä on hankala käyttää työtä tehdessä. Toimivuutta lisäävät syvät etutaskut housuissa. Taskuun mahtuu silloin puhelin, avaimet tai muut tavarat, joita työpäivän aikana täytyy pitää taskussa. Iso tasku on tarpeellinen nykypäivänä, sillä puhelimet alkavat olla todella isokokoisia. Housuissa on myös tärkeää olla takataskut. Ne ovat käytännölliset, ja niitä tarvitaan etutaskujen lisäksi. Myös paidan tai takin hihassa olisi tarpeellista olla pieni tasku, johon voi laittaa kyniä tai pienet pihdit. (Vikström 29.03.2022)

8 Tuote-ehdotuksia

Tuote-ehdotuksena syntyi kokintakki ja -housut. Mallien leikkaukset on tehty tyylikkään istuviksi. Materiaalina on käytetty ekologisia vaihtoehtoja, joita tutkimuksessa on jo aiemmin tuotu esille. Tuotteiden hengittävyys on otettu tehokkaasti huomioon, ja pääpaino onkin siinä.

Takissa on hyödynnetty tehokkaasti hengittävää lyocell-materiaalia. Ainoastaan takin etuosa, hihan tasku ja kaulukset ovat kierrätetyn polyesterin ja puuvillan sekoitusta. Lyocelliä ovat muut osat takista mukaan lukien kyljet.

Housuissa on käytetty samaa ideaa. Etuosa on sekoitekangasta, joka on likaa hylkivää ja joustavaa. Takaosa on kokonaan lyocelliä, jotta hengittävyys housussa olisi maksimaalinen. Kuumassa keittiössä on helpompaa työskennellä tällaisilla työvaatteilla, jotka hengittävät tehokkaasti. Tuotemallit ovat tutkimuksen liitteenä.

9 Pohdinta

Tutkimuksen tarkoituksena oli kerätä tuoretta tietoa alan ammattilaisilta työvaatteista ja niiden toimivuudesta. Tietoa olisi voinut kerätä enemmänkin ja haastatella useampia henkilöitä. Kuitenkin henkilöt, joita haastattelin, antoivat paljon arvokasta tietoa työvaatteista. Jos haastateltavana olisi ollut enemmän henkilöitä, he varmasti olisivat kertoneet samoista asioista, mitä nyt tuli esille.

Uusia teollisuuteen sopivia materiaaleja olisin mielelläni tutkinut enemmän. Toimeksiantajan kanssa meillä oli puhetta uusista materiaaleista, joita voitaisiin mahdollisesti käyttää tulevaisuudessa. Hamppukuitu on aikoinaan ollut käytössä teollisuudessa, mutta muut suuremmalla tuotannolla olevat kuidut ovat syrjäyttäneet sen käytön vaatetuksessa. Viime vuosina olen itse kiinnittänyt huomiota sen mahdollisuuksiin, ja uskon, että tuotannon kasvaessa se voisi olla varteenotettava vaihtoehto työvaatetuksessakin.

Tuote-ehdotusta olisin voinut työstää vielä eteenpäin, mutta työn laajuus alkoi ottaa vastaan. Mahdollisesti toimeksiantajan pitäessä ehdotuksesta voimme silti sopia suunnittelun jatkamisesta yhteistyön merkeissä.

Työssäni onnistuin keräämään arvokasta tietoa, jonka uskon olevan avuksi työvaatteiden kehityksessä toimeksiantajalle. Aiempi ravintola-alan koulutukseni ja työkokemukseni olivat avuksi tutkimusta tehdessä. Uskon niiden antavan vahvan pohjan tutkimukselle.

Lähteet

Painetut lähteet

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Kirjayhtymä Oy. Vantaa

Ilmarinen, R. 1982. Työterveyslaitos. Lämpöviihtyvyys ja työvaatetus. Jyväskylä

Koskennurmi-Sivonen, R., Raunio, A. 2003. Vaatekirja. Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos. Helsinki

Mäkinen, H., Antikainen, T., Ilmarinen, R., Tammela, E. & Hurme, M. 1996. Työterveyslaitos. Toimiva työ- ja suojavaatetus. Helsinki

Räisänen, R., Rissanen, M., Parviainen, E. & Suonsilta, H. 2017. Tekstiilien materiaalit. Finn Lectura. Helsinki

Internet lähteet

Anniina Nurmi 2022. Kierrätetty puuvilla. <<https://www.anniinanurmi.fi/materiaaliopas/kierratetty-puuvilla/>> (luettu 07.04.2022)

Pajunen 2022, Clement kokin ja tarjoilijan asut. <<https://www.pajunen.fi/kategoriat/kokin-ja-tarjoilijan-asut/clement-kokin-ja-tarjoilijan-asut/>> (luettu 29.03.2022)

Piccini, P., Buriova, E. & Yazgan, S. 2006. Fiber labelling elastolefin - Dow chemicals. <<https://archive.ph/20130628214519/http://www.clo-lib.com/Item/185254.aspx#selection-403.428-403.456>> (luettu 03.04.2022)

Touchpoint 2022. Meistä. <<https://www.touchpoint.fi/meista>> (luettu 26.01.2022)

Suulliset lähteet

Hietala, J. 31.01.2022. Keittiömestari. Mexicali-ravintola. Haastattelu. Järvenpää.

Tuhkasaari, K. 11.10.2022. Concept designer. Touchpoint. Keskustelu.

Vikström, Ville. 28.03.2022. Keittiömestari. U14 Version-ravintola. Haastattelu. Helsinki.

Kuvalähteet

Kuva 1. Illustrator piirros. Viitekehys. Väliaho, J. (tehty 10.04.2022)

Kuva 2. Pajunen. Dry up tavaramerkki. < <https://www.pajunen.fi/kategoriat/kokin-ja-tarjoilijan-asut/clement-kokin-ja-tarjoilijan-asut/>> (luettu 29.03.2022)

Kuva 3. Touchpoint. Axel kokkitakki. < <https://www.touchpoint.fi/tyovaatteet/axel-kokkitakki-unisex-valkoinen>> (luettu 29.03.2022)

Kuva 4. Touchpoint. Roni miesten paitapusero. < <https://www.touchpoint.fi/tyovaatteet/roni-miesten-paitapusero-valkoinen>> (luettu 07.04.2022)

Liitteet

Tuote-ehdotus

Liitteenä on tuote-ehdotus, joka on tehty toimeksiantajalle tutkimuksen tuloksenä.

Juho Väliaho for
Touchpoint

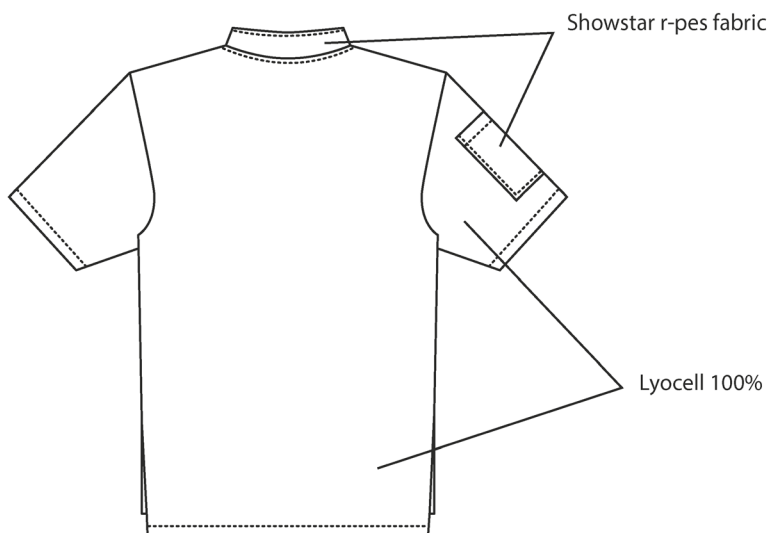
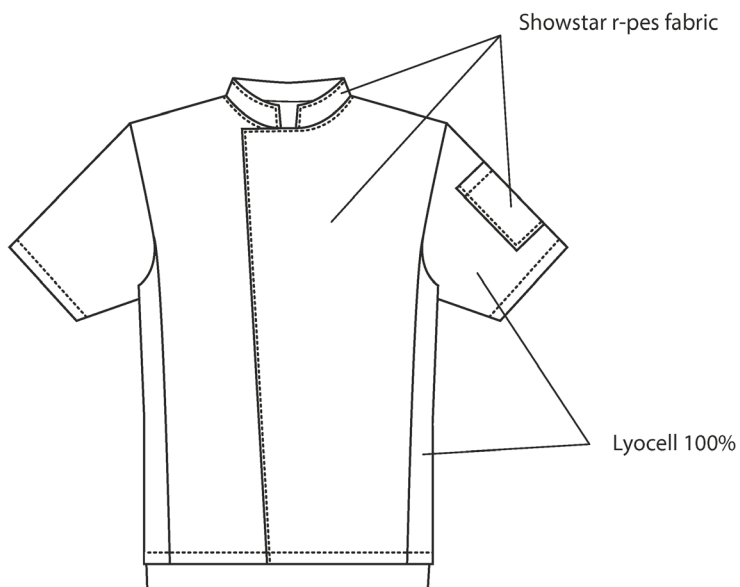
Kokkitakki

12.04.2022

- Slim fit
- Hengittävä
- Pystykaulus 3cm
- Kynätasku hihassa
- Piiloneppari kiinnitys
- Pidennetty helma takaosassa
- Sivussa halkiot

Showstar r-pes fabric
Twill 2 x 1 z
65% RPes 35% CO
255 g/m2
Crease resist oc1

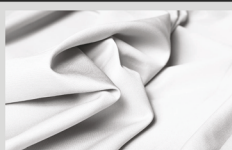

Juho Väliaho for
Touchpoint

Kokin housut

12.04.2022

- Slim fit
- Hengittävä
- Vyötärökaitale 5cm leveä
- Leveät vyölenkit
- Syvät etutaskut

Showstar r-pes fabric
Twill 2 x 1 z
65% RPes 35% CO
255 g/m2
Crease resist oc1

Showstar r-pes fabric

Lyocell 100%

